

บทที่ 3

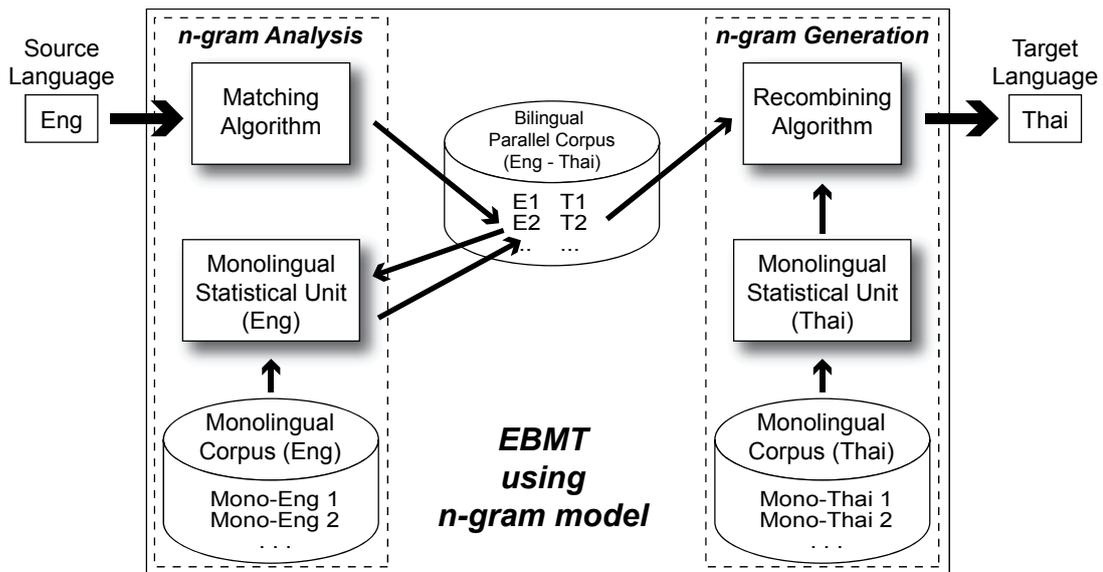
ระบบแปลภาษาอังกฤษ-ไทยด้วยเครื่องแบบอิงตัวอย่าง โดยใช้ตัวแบบเอ็นแกรม

ในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ ของระบบแปลภาษาอังกฤษ-ไทยด้วยเครื่องแบบอิงตัวอย่างโดยใช้ตัวแบบเอ็นแกรม (ขอเรียกโดยย่อว่า “ระบบ”) อันประกอบด้วย สถาปัตยกรรมระบบ (System Architecture) แนวคิดของเอ็นแกรม (The n -gram Approach) ส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรม (n -gram analysis Component) ส่วนโปรแกรมการก่อกำเนิดแบบเอ็นแกรม (n -gram generation Component) และคลังข้อความ (Corpus)

3.1 สถาปัตยกรรมระบบ (System Architecture)

สถาปัตยกรรมของระบบนี้ได้ถูกแสดงไว้ในภาพที่ 3.1 ระบบนี้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรม (n -gram analysis component) และ ส่วนโปรแกรมการก่อกำเนิดแบบเอ็นแกรม (n -gram generation component) ระบบนี้ได้นำแนวคิดแบบตัวแบบเอ็นแกรมเข้าแก้ปัญหาความหลากหลายของแบบอย่าง (pattern) โดยอิงจากประโยคหรือส่วนของประโยค เมื่อระบบได้รับข้อมูลประโยคภาษาต้นทาง จะส่งข้อมูลดังกล่าวเพื่อทำการหาประโยคที่เข้าคู่ (match) กันได้ในคลังข้อความแบบคู่ ทุกประโยคหรือส่วนของประโยคที่เข้าคู่ จะถูกนำไปเปรียบเทียบเพื่อหาผลลัพธ์ที่มีความใกล้เคียงกับคลังข้อความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาปลายทาง

คลังข้อความแบบเดี่ยวถูกใช้ในขั้นตอนวิเคราะห์และก่อกำเนิดเพื่อหาผลลัพธ์ที่ดีที่สุดสำหรับแต่ละประโยคหรือส่วนของประโยคที่เข้าคู่กัน ขณะที่คลังข้อความแบบคู่จะประกอบด้วยคู่ประโยคหรือส่วนของประโยคของภาษาอังกฤษและภาษาไทยจำนวนมาก โดยข้อมูลในคลังข้อความแบบคู่จะทำหน้าที่เป็นกฎการโอนย้าย (Transfer Rule) ใดๆก็ดี คลังข้อความทั้งหมดที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ถูกเตรียมโดยนักภาษาศาสตร์ของแผนกเทคโนโลยีประมวลผลข้อความ ฝ่ายวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ประเทศไทย (NECTEC)

ภาพที่ 3.1 ระบบแปลภาษาอังกฤษ-ไทยด้วยเครื่องแบบอิงตัวอย่างโดยใช้ตัวแบบเอ็นแกรม

3.2 แนวคิดของเอ็นแกรม (The n -gram Approach)

ตัวแบบภาษาของเอ็นแกรม (n -gram language model) อยู่ภายใต้สมมติฐานต่อไปนี้ คำตำแหน่งที่ n จะมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวก่อนหน้าของคำนั้นๆ ซึ่งก็คือคำตำแหน่งที่ $n-1$ ดังนั้น ค่าประมาณความน่าจะเป็นของตัวแบบ $P(w)$ จะสามารถเขียนได้เป็น $P(w_n | w_1, \dots, w_{n-1})$ สำหรับประโยคที่มีจำนวน N คำ

ให้ w_1, w_2, \dots, w_N เป็นคำที่มาจากคลังข้อความแบบคู่ จะสามารถคำนวณความน่าจะเป็นของทั้งประโยคได้ดังสมการต่อไปนี้

$$P(w) = \prod_{i=1}^N P(w_i | w_{i-n+1}, \dots, w_{i-1}) \quad (3.1)$$

หากคลังความมีขนาดใหญ่เพียงพอ ความน่าจะเป็นของ $P(w) = \prod_{i=1}^N P(w_i | w_{i-n+1}, \dots, w_{i-1})$ จะคำนวณโดยหลักการความควรจะเป็นสูงสุด (Maximum likelihood principle) ได้เป็น

$$P(w_n | w_1, \dots, w_{n-1}) = \frac{C(w_1, \dots, w_n)}{C(w_1, \dots, w_{n-1})} \quad (3.2)$$

เมื่อ $C(w_1, \dots, w_{n-1})$ และ $C(w_1, \dots, w_n)$ คือ จำนวนครั้งที่ปรากฏของคำในสายข้อความ w_1, \dots, w_{n-1} และ w_1, \dots, w_n ตามลำดับ

3.3 ส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรม (*n*-gram analysis Component)

ส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ประโยคต้นแบบ โดยตัดส่วนของประโยคออกมาในทุกๆ ทางที่เป็นไปได้ และเข้าสู่ตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด การทำงานหลักของส่วนโปรแกรมนี้อีกคือ ขั้นตอนวิธีเข้าคู่ (Matching Algorithm)

ขั้นตอนวิธีเข้าคู่ จะถูกนำมาใช้เพื่อค้นหาประโยคหรือส่วนของประโยคที่ยาวที่สุด ส่วนของประโยคที่ยาวที่สุดจะอนุมานจากการเข้าสู่ของข้อมูลในคลังข้อความคู่ภาษา (คลังข้อความแบบคู่) ในกรณีที่มีทางให้เลือกมากกว่า 1 ทาง ระบบจะเลือกส่วนของประโยคที่สมควรนำมาใช้ โดยอิงจากข้อมูลทางสถิติ ที่ได้จากคลังข้อความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาดั้งเดิม

ส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรมมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

- Step 1: Define $Fragment_Set = \{SL\}$ and $Result_Set = \{ \}$
- Step 2: Generate sub-fragment Sf_i from $Fragment_Set$ by segmenting groups of words that $next(w_i) \neq w_{i+1}$
- Step 3: For each Sf_i that has more than one elements, find the maximum sub-sentence Max_Sf_i in Sf_i
 - Step 3.1: Push Max_Sf_i into $Result_Set$
 - Step 3.2: Delete Max_Sf_i from $Fragment_Set$
- Step 4: Repeat Step 1 until each sub-fragment Sf_i has only one element
- Step 5: Return Sf_i
- Step 6: Return $Result_Set$

จากประโยคตัวอย่าง “Arsenal picked up a big victory in Champions League” เราตั้งสมมติฐานว่า มีส่วนของประโยค {a big victory}, {picked up}, และ {Champions League} อยู่ในคลังข้อความคู่ภาษา ทำให้ Matching Algorithm จะประมวลผลตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

- Step 1: $Fragment_Set = \{ \{Arsenal\ picked\ up\ a\ big\ victory\ in\ Champions\ League\} \}$, $Result_Set = \{ \}$
- Step 2: Since $next(w_i) = w_{i+1}$ for all w_i , sub-fragment Sf_i has only one sub-fragment that is $Sf_1 = \{Arsenal\ picked\ up\ a\ big\ victory\ in\ Champions\ League\}$
- Step 3: maximum sub-sentence $Max_sf_1 = \{a\ big\ victory\}$
 - Step 3.1: $Result_Set = \{ \{a\ big\ victory\} \}$
 - Step 3.2: $Fragment_Set = \{ \{Arsenal\ picked\ up\}, \{in\ Champions\ League\} \}$
- Step 4: $Fragment_Set = \{ \{Arsenal\ picked\ up\}, \{in\ Champions\ League\} \}$, $Result_Set = \{ \{a\ big\ victory\} \}$
- Step 5: Since $next(w_i) \neq w_{i+1}$ at $w_i = up$, there are two sub-fragments, $Sf_1 = \{Arsenal\ picked\ up\}$ and $Sf_2 = \{in\ Champions\ League\}$
- Step 6: maximum sub-sentence $Max_sf_1 = \{picked\ up\}$
 - Step 6.1: $Result_Set = \{ \{picked\ up\}, \{a\ big\ victory\} \}$
 - Step 6.2: $Fragment_Set = \{ \{Arsenal\}, \{in\ Champions\ League\} \}$
- Step 7: maximum sub-sentence $Max_sf_2 = \{in\ Champions\ League\}$

- Step 7.1: $Result_Set = \{ \{Champions\ League\}, \{picked\ up\}, \{a\ big\ victory\} \}$
 Step 7.2: $Fragment_Set = \{ \{Arsenal\}, \{in\} \}$
 Step 8: Since $next(w_i) \neq w_{i+1}$ at $w_i = Arsenal$, there are two sub-fragments $Sf_1 = \{ Arsenal \}$
 and $Sf_2 = \{ in \}$
 Step 9: Return $Result_Set = \{ \{Arsenal\}, \{in\}, \{Champions\ League\}, \{picked\ up\}, \{a\ big\ victory\} \}$

ผลจากส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรมจะถูกแปลเป็นภาษาไทยบนพื้นฐานของเกณฑ์ 2 เกณฑ์ ถ้าหากมีสมาชิกใดๆ ใน $Result_Set$ ที่ไม่ใช่คำโดด ให้ใช้คำแปลจากคลังข้อความคู่ภาษาถ้าหากสมาชิกใน $Result_Set$ เป็นคำโดด ให้ดึงคำแปลมาจากพจนานุกรมแทน ผลลัพธ์การแปลจาก $Result_Set$ จะถูกส่งไปที่ส่วนโปรแกรมการก่อกำเนิดแบบเอ็นแกรม เช่น $Result_Set = \{ \{Arsenal\}, \{in\}, \{Champions\ League\}, \{picked\ up\}, \{a\ big\ victory\} \}$ จะถูกแปลเป็น {เจ้าปืนใหญ่อาร์เซนอล, {ใน}, {แชมป์ลีก}, {ได้}, {ชัยชนะครั้งใหญ่}}

3.4 ส่วนโปรแกรมการก่อกำเนิดแบบเอ็นแกรม (n -gram generation Component)

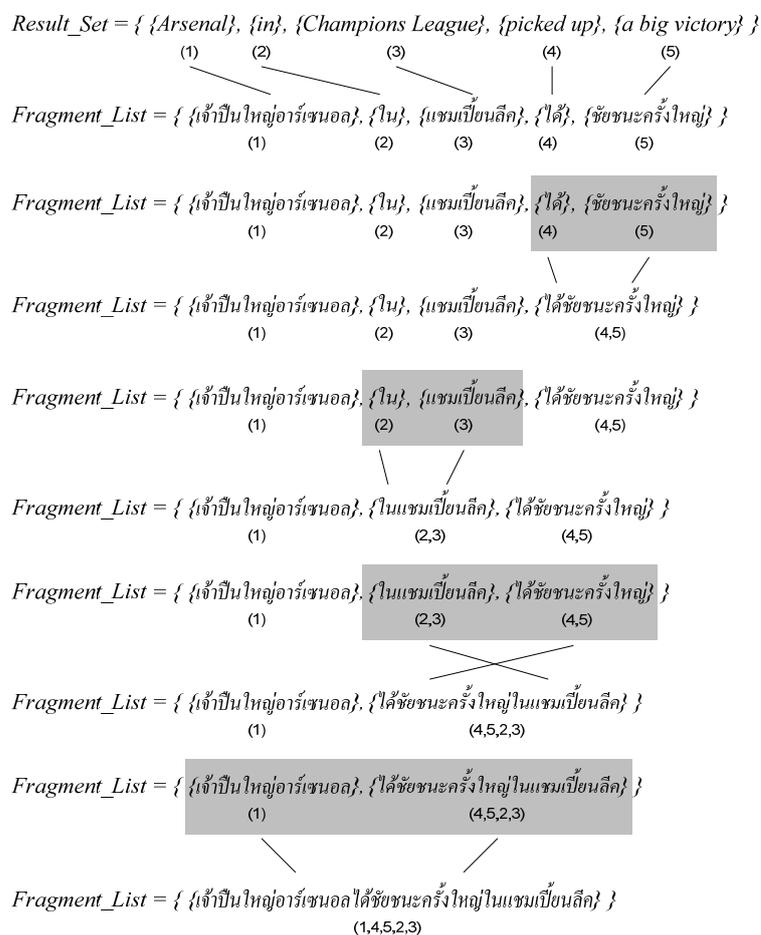
ส่วนโปรแกรมการก่อกำเนิดแบบเอ็นแกรมมีไว้เพื่อสร้างประโยคในภาษาปลายทาง โดยการรวมและเรียงลำดับชิ้นส่วนของประโยคให้เป็นประโยคเต็ม หน้าที่หลักของส่วนนี้คือ อัลกอริทึมการ Recombine ในส่วนนี้จะใช้ Greedy Algorithm มาตรวจจับส่วนของประโยคที่ดีที่สุดที่สามารถนำมาต่อกันได้ กระบวนการ Recombine จะนำส่วนของประโยคมารวมกันเป็นประโยคในภาษาปลายทางโดยพิจารณาตามลำดับในประโยค แต่ละส่วนของประโยคจะนำมาต่อกันกับตัวใกล้เคียงซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏในคลังข้อความสูงที่สุด กระบวนการ Recombine จะมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- Step 1: Define $Fragment_List = \{Fr_1, Fr_2, \dots, Fr_n\}$
 Step 2: [combine the maximum probability of sub-sentence and its neighbor]
 For each Fr_a and Fr_b in $Fragment_List$ that
 $1 \leq a, b \leq n$ and $|a-b| = 1$, $Fr_{ab} = \max_combine (Fr_a, Fr_b)$
 Step 3: Substitute Fr_a and Fr_b with Fr_{ab} and
 delete Fr_a and Fr_b from $Fragment_List$
 $Fragment_List = \{Fr_1, Fr_2, \dots, Fr_{ab}, \dots, Fr_n\}$
 Step 4: Repeat Step 1 until $Fragment_List$ has only one element
 Step 5: Return $Fragment_List$

จากตัวอย่างข้างบน ผลลัพธ์ $Result_Set$ ในส่วนวิเคราะห์โครงสร้างประโยคด้วย n -gram จะได้เป็น {Arsenal}, {in}, {Champions League}, {picked up}, {a big victory} ซึ่งสามารถนำมาแปลเป็นรายการคำได้เป็น $Fragment_List = \{ \text{เจ้าปืนใหญ่อาร์เซนอล, ใน, แชมป์ลีก, ได้, ชัยชนะครั้งใหญ่} \}$

เมื่อนำกระบวนการ Recombine มาใช้ ส่วนของประโยคใน $Fragment_List$ จะถูกรวมในขั้นตอนที่ 2 โดยพิจารณาจากส่วนของประโยคและส่วนใกล้เคียง ณ ระยะการจัด 1 ดังได้แสดงไว้

ในภาพที่ 2 ส่วนที่ทาบสีเทาเอาไว้จะเป็นคู่ของคำหรือวลีที่สามารถนำมา combine กันได้ในขั้นตอนต่อไป ในท้ายที่สุดแล้ว จะสังเคราะห์ผลการแปลได้เป็นประโยค “เจ้าปืนใหญ่อาร์เซนอล ได้ชัยชนะครั้งใหญ่ในแชมเปียนลีก” ออกมาดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 ตัวอย่างการทำงานส่วนโปรแกรมการก่อกำเนิดแบบเอ็นแกรม

3.5 คลังข้อความ (Corpus)

คลังข้อความที่ใช้ในระบบประกอบคลังข้อความหลายประเภท ได้แก่ คลังข้อความแบบเดี่ยว (Monolingual Corpus) และ คลังข้อความแบบคู่ (Bilingual Paralleled Corpus) เนื่องจากระบบนี้เป็นแบบออฟไลน์ ดังนั้นคลังข้อความทุกประเภทจะต้องถูกจัดเตรียมไว้ก่อนแล้ว

คลังข้อความจะถูกจัดเตรียมโดยนำส่วนที่เป็นภาษาไทยไปผ่านกระบวนการตัดคำซึ่งมีความสามารถที่มีอยู่แล้วใน Java 2 Platform, Standard Edition (J2SE) 5.0 จาก จากนั้นจึงนำไปเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้คำสถิติของตัวแบบเอ็นแกรม

3.5.1 คลังข้อความแบบเดียว (Monolingual Corpus)

คลังข้อความแบบเดียวมี 2 ประเภท คือ คลังข้อความแบบเดียวสำหรับภาษาต้นทาง (Monolingual Corpus for Source Language) และ คลังข้อความแบบเดียวสำหรับภาษาปลายทาง (Monolingual Corpus for Target Language) โดยคลังข้อความทั้งสองประเภทเกิดจากการคำนวณค่าความถี่แบบเอ็นแกรม (n -gram frequency) ไว้ล่วงหน้า โดยจะมีการเตรียมความถี่ของ 2-gram, 3-gram และ 4-gram [15] และถูกจัดเก็บไว้ในรูปแบบเพิ่มข้อมูลแบบคั่นด้วยอักขระตั้งระยะ (TSV : Tab-separated value) โดยจะมีทั้งหมด 2 สดมภ์ (column) สดมภ์ที่หนึ่งจะเป็นข้อความที่ถูกแบ่งคำไว้แล้ว โดยจำนวนคำที่ถูกแบ่งจะหมายถึงจำนวนเอ็นแกรมของระเบียบน (record) สดมภ์ที่สองคือจำนวนความถี่แบบเอ็นแกรม โดยสดมภ์ที่สองนี้จะมีหรือไม่มีก็ได้ หากไม่มีจะถือว่ามีความถี่แบบเอ็นแกรมเป็นหนึ่ง

คลังข้อความแบบเดียวสำหรับภาษาต้นทาง (Source Language) ถูกใช้ในขั้นตอนส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรมเพื่อแก้ปัญหาความกำกวมในการหาส่วนของประโยคสำหรับภาษาต้นทาง โดยความกำกวมในการหาส่วนของประโยคสำหรับภาษาต้นทางจะเกิดขึ้นในขณะที่ส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรมพบว่า มีจำนวนส่วนของประโยคที่สามารถเข้าคู่กันได้และมีความยาวเท่ากันมากกว่า 1 คู่ โดยส่วนของประโยคที่พบดังกล่าวมีการซ้อนทับกัน (overlap) ในกรณีเช่นนี้ ระบบจะเลือกส่วนของประโยคที่มีการซ้อนทับกันซึ่งมีค่าความถี่สูงสุดจากคลังข้อความแบบคู่ แต่ก็เป็นไปได้ที่ความถี่ของส่วนของประโยคที่เข้าคู่และมีการซ้อนทับกันจะมีค่าความถี่เท่ากัน หากเป็นเช่นนี้ ระบบจะนำทุกประโยคต้นทางจากส่วนของประโยคที่เข้าคู่และซ้อนทับกันทั้งหมดที่ตรวจพบ นำไปเปรียบเทียบเพื่อหาส่วนของประโยคที่มีความถี่สูงสุดในคลังข้อความแบบเดียวสำหรับภาษาต้นทาง หากความถี่ในคลังข้อความแบบเดียวสำหรับภาษาต้นทางยังเท่ากันอยู่อีก ระบบจะเลือกส่วนของประโยคที่เข้าคู่และซ้อนทับกันประโยคแรกโดยอิงตำแหน่งเริ่มต้นจากซ้ายไปขวา

n -gram Analysis : step 1/2

n -gram = 4

{ What do you want to do when you grow up }

←-----→

←-----→

←-----→

←-----→

←-----→

←-----→

←-----→

←-----→

←-----→

←-----→

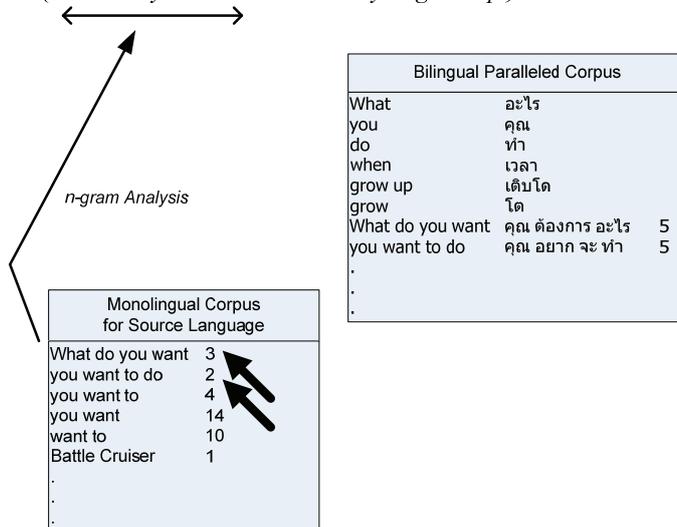
Bilingual Paralleled Corpus		
What	อะไร	
you	คุณ	
do	ทำ	
when	เวลา	
grow up	เติบโต	
grow	โต	
What do you want	คุณ ต้องการ อะไร	5
you want to do	คุณ อยาก จะ ทำ	5
.		
.		
.		

ภาพที่ 3.3 การแก้ปัญหาความกำกวม (1/2)

n-gram Analysis : step 2/2

n-gram = 4

{ What do you want to do when you grow up }

ภาพที่ 3.4 การแก้ปัญหาคำความกำกวม (2/2)

คลังข้อความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาต้นทางจะถูกนำไปคำนวณเป็นสถิติสำหรับคลังข้อความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาต้นทาง (Monolingual Statistical Unit for Source Language) โดยจะคำนวณหาค่าความถี่ของเอ็นแกรม (*n*-gram frequency) ตั้งแต่ 2-gram ถึง 4-gram จากข้อความภาษาต้นทาง (ภาษาอังกฤษ) ซึ่งสามารถรวบรวมได้โดยง่ายจาก webpage ทั่วไปที่มีเฉพาะภาษาต้นทางเท่านั้น ในงานวิจัยนี้ได้ทำการรวบรวมค่าความถี่ของเอ็นแกรมจากทั้งหมด 4,000 webpage โดยแบ่งได้เป็น 104,893 ประโยค หรือ 561,387 คำ

What do you want	3
you want to do	2
you want to	4
you want	14
want to	10
.	
.	
.	

ภาพที่ 3.5 ตัวอย่างคลังข้อความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาต้นทาง

คลังความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาปลายทาง (Target Language) ถูกใช้ในขั้นตอนส่วนโปรแกรมการก่อกำเนิดแบบเอ็นแกรมเพื่อใช้ตัดสินลำดับที่ถูกต้องในกระบวนการ Recombine เพื่อสร้างประโยคผลลัพธ์ในภาษาปลายทางที่ถูกต้อง

เป็น อันตราย	5
เป็น อันตราย ต่อ	2
เป็น อันตราย ถึง	1
ก็ เป็น อันตราย	1
อาจ เป็น อันตราย	1
ซึ่ง อาจ เป็น อันตราย	1
.	
.	
.	

ภาพที่ 3.6 ตัวอย่างคลังข้อความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาปลายทาง

ในงานวิจัยชิ้นนี้ คลังข้อความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาปลายทางจะถูกนำไปคำนวณเป็นสถิติสำหรับคลังข้อความแบบเดี่ยวสำหรับภาษาปลายทาง (Monolingual Statistical Unit for Target Language) โดยจะคำนวณหาค่าความถี่ของเอ็นแกรม (n -gram frequency) ตั้งแต่ 2-gram ถึง 4-gram ไว้ล่วงหน้า จากแหล่งข้อความภาษาปลายทางต่อไปนี้

- คลังข้อความทั่วไปเฉพาะภาษาปลายทางที่ถูกแบ่งประโยคและแบ่งคำไว้แล้ว มีจำนวน 13,758 ประโยค และมีจำนวนคำทั้งหมด 152,396 คำ
- คลังข้อความข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ย้อนหลัง 10 ปี ซึ่งถูกแบ่งประโยคและแบ่งคำไว้แล้ว มีจำนวน 138,812 ประโยค และมีจำนวนคำทั้งหมด 10,011,970 คำ

3.5.2 คลังข้อความแบบคู่ (Bilingual Paralleled Corpus)

คลังข้อความแบบคู่ ทำหน้าที่เป็นข้อมูลตัวอย่างประโยค ซึ่งเป็นหัวใจหลักสำหรับระบบแปลภาษาด้วยเครื่องแบบอิงตัวอย่าง คลังข้อความแบบคู่นี้ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการแปลของระบบ หากคลังข้อความแบบคู่มีข้อมูลตัวอย่างมากเพียงพอและถูกต้อง ข้อมูลตัวอย่างควรมีลักษณะเป็นส่วนของประโยคที่ปรากฏซ้ำๆ กันและมีปริมาณมาก คู่ความหมายควรมีความหมายที่เป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจงมากนัก ผลการแปลจึงจะมีประสิทธิภาพและมีความแม่นยำสูง

What	อะไร	
you	คุณ	
do	ทำ	
when	เวลา	
grow up	เติบโต	
grow	โต	
What do you want	คุณ ต้องการ อะไร	5
you want to do	คุณ อยาก จะ ทำ	5
.		
.		
.		

ภาพที่ 3.7 ตัวอย่างคลังข้อความแบบคู่

หากคลังข้อความแบบคู่ มีการจัดเก็บคู่ภาษาต้นทางในระดับคำ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า คลังข้อความแบบคู่จะมีสภาพไม่แตกต่างไปจากพจนานุกรมสองภาษา ดังนั้นพจนานุกรมสองภาษาจึงเสมือนว่าถูกรวมอยู่ในคลังข้อความแบบคู่ด้วย ซึ่งทำให้ส่วนโปรแกรมการวิเคราะห์แบบเอ็นแกรมสามารถหาความหมายของคำเมื่อ $n=1$ ได้สำเร็จ

คลังข้อความแบบคู่นี้ถูกจัดเก็บไว้ในรูปแบบแฟ้มข้อมูลแบบคั่นด้วยอักขระตั้งระยะ โดยมีทั้งหมด 3 สดมภ์ สดมภ์ที่หนึ่งจะเป็นข้อความสำหรับภาษาต้นทางที่ถูกแบ่งคำไว้แล้ว โดยจำนวนคำที่ถูกแบ่งจะหมายถึงจำนวนเอ็นแกรมของระยะเบี่ยน สดมภ์ที่สองจะเป็นข้อความสำหรับภาษาปลายทางที่ถูกแบ่งคำไว้แล้ว โดยข้อมูลในสดมภ์ที่สองนี้จะถูกใช้เป็นการแปลของภาษาปลายทาง สดมภ์ที่สามคือจำนวนความถี่แบบเอ็นแกรมที่แสดงถึงอัตราการปรากฏขึ้นระหว่างคู่ความหมายของภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง ทั้งนี้สดมภ์ที่สามนี้จะมีหรือไม่มีก็ได้ หากไม่มีจะถือว่ามีจำนวนความถี่แบบเอ็นแกรมเป็นหนึ่งโดยปริยาย

ในงานวิจัยชิ้นนี้ คลังข้อความแบบคู่จะถูกคำนวณค่าความถี่ของเอ็นแกรม (n -gram frequency) ตั้งแต่ 2-gram ถึง 4-gram ไว้ล่วงหน้า จากแหล่งคลังข้อความต่อไปนี้

- ตัวอย่างประโยคจากหนังสือ English by Examples จำนวน 100,804 ประโยค ซึ่งถูกแบ่งประโยคและแบ่งคำไว้แล้ว
- พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย Lexitron จำนวน 97,791 คำ ซึ่งถูกแบ่งคำไว้แล้ว
- พจนานุกรมไทย-อังกฤษ Lexitron จำนวน 104,892 คำ ซึ่งถูกแบ่งคำไว้แล้ว

เนื่องจากคลังข้อความแบบคู่มักหาไม่ได้โดยทั่วไปนัก อีกทั้งยังรวบรวมได้ยากเนื่องจาก ระบบต้องการคู่ความหมายระดับประโยคหรือส่วนของประโยค แต่แหล่งข้อมูลส่วนมากแม้จะมี ลักษณะเป็นคู่ภาษากันอยู่แล้ว แต่ก็ยังไม่ได้แบ่งแบบประโยคต่อประโยค (โดยมากจะพบแบบย่อหน้าต่อย่อหน้า) อย่างไรก็ตามระบบมีความจำเป็นต้องใช้คลังข้อความแบบคู่เป็นปริมาณมากพอ เพื่อให้ประสิทธิภาพในการแปลออกมาดี จำเป็นต้องรวบรวมคลังข้อความแบบคู่เพิ่มเติมให้ได้มากที่สุด